

Stedenlink

het netwerk van kennissteden

j a a r v e r s l a g 2 0 0 7

Stedenlink

STEDENLINK - JAARVERSLAG 2007

Stedenlink is een netwerk van steden die zich samen inzetten om optimaal gebruik te maken van ICT. Het aanleggen van vrij toegankelijke glasvezelnetten is daarbij essentieel. Deze supersnelle netwerken bieden maatschappelijk grote kansen en oplossingen voor knellende problemen. Zoals een stimulans voor innovatie, efficiëntere zorg, beter onderwijs en grotere concurrentiekracht. Nederland moet zich ontwikkelen tot een kenniseconomie en dan zijn er ook op lokaal niveau initiatieven nodig. De Stedenlinkgemeenten werken daarbij samen. Om kennis uit te wisselen en om samen iets te doen tegen onder andere wettelijke, culturele en fysieke belemmeringen. De stichting Stedenlink is in 2001 opgericht en telt nu 12 leden. In de afgelopen jaren heeft Stedenlink zich eerst ingezet om het belang van investeren in breedband op de agenda te krijgen. Dat doel is bereikt. Vervolgens is gewerkt aan een algemeen inzicht dat voor werkelijk breedband ADSL en kabel niet volstaat: er zijn glasvezelverbindingen nodig. Ook dat is tegenwoordig vrij algemeen bekend. Nu richt de strijd zich vooral op de noodzaak van open netwerken: een digitale snelweg die voor iedereen toegankelijk is.

Dit jaarverslag beschrijft de belangrijkste ontwikkelingen rond Stedenlink in 2007. Zoals het initiatief om de stichting BreedNed op te richten: een onafhankelijk landelijk platform voor overheid en marktpartijen dat de koppeling van digitale netwerken stimuleert. Belangrijk is de uitspraak van de Europese commissie over Stedenlink-lid Amsterdam: de gemeentelijke deelname in de aanleg van een glasvezelnetwerk is geen oneerlijke concurrentie en dus geoorloofd.

Intern voerde Stedenlink een aantal organisatorische veranderingen door, om effectiever te kunnen werken. De promotionele activiteiten werden gestructureerder opgezet. Er is een promotiefilm gemaakt en de nieuwsbrieven kregen inhoudelijk een nieuwe opzet.

Nederland raakt achterop

Nederland geldt als een breedbandland bij uitstek. Althans, als het gaat om breedband via ADSL en de tv-kabel. Nederland is na Denemarken de nummer twee ter wereld als het gaat om het aantal inwoners en bedrijven dat een aansluiting heeft. Deze 'traditionele' verbindingen hebben echter hun beperkingen. Wie écht breedband wil, kiest voor glasvezel. Daarmee zijn inmiddels verbindingssnelheden van 1 tot 10 gigabit per seconde mogelijk, zowel voor binnenkomend als uitgaand verkeer. Dat is 40 tot 400 keer sneller dan ADSL. Bij de aanleg van glasvezelnetten loopt Nederland achter op veel andere landen. Volgens de Fiber to the Home Council komt ons land niet verder dan de twaalfde positie. Zelfs die notering staat onder druk: in veel Europese steden en vooral ook in Azië zijn en worden miljoenen huishoudens, bedrijven en instellingen verbonden via glasvezelnetten. Vaak spelen gemeentelijke en provinciale overheden een rol in die projecten. In Nederland verzetten traditionele aanbieders zich tegen gemeentelijke medefinanciering, ondanks de uitspraak van de Europese Commissie in december 2007 dat de Amsterdamse investeringen in glasvezel-infrastructuur niet-concurrentievervalsend en dus toelaatbaar zijn.

Breedband biedt onder andere meerwaarde voor:

- **Onderwijs**
- **Wonen-zorg-welzijn**
- **Veiligheid**
- **Media**
- **Sociale participatie**
- **Duurzaamheid/energiebesparing**

Stedenlink ziet graag dat breedband net zo wordt geregeld als energie: het eigendom van de infrastructuur wordt losgekoppeld van het produceren van elektriciteit/content. Dat is de beste garantie voor open netwerken. Er ligt al veel glasvezel in de Nederlandse bodem, maar over het delen daarvan is niets geregeld. Dus worden er verschillende netten naast elkaar gelegd. Dat zijn verspilde investeringen. Bovendien blijken de investeringen zich veelal te beperken tot dicht bevolkte gebieden. Dat is een belemmering voor de ontwikkeling van het buitengebied.

Ontwikkeling Stedenlink

Stedenlink staat open voor gemeenten en binnenkort ook voor provincies die zich willen aansluiten. Er zijn oriënterende gesprekken met 2 steden en 2 provincies. Niet iedereen kan toetreden. Een voorwaarde is dat nieuwe partners niet alleen iets willen halen, maar ook iets te bieden hebben. Er moet sprake zijn van een zekere mate van gelijkwaardigheid en gelijkgestemdheid. Die moet tenminste blijken uit bestuurlijke en ambtelijke borging van de activiteiten. Enthousiasme is eveneens een voorwaarde. Ook niet-aangesloten gemeenten kunnen overigens van de kennis van Stedenlink gebruik maken. Zij betalen dan wel een vergoeding voor de geleverde diensten.

Organisatie

Gemeente	Verantwoordelijk wethouder
Amersfoort	Arriën Kruyt
Amsterdam	Maarten van Poelgeest
Arnhem	Willem Hoefnagel
Den Haag	Frits Huffnagel
Deventer	Gosse Hiemstra *
Eindhoven	Erik van Merrienboer
Enschede	Eric Helder *
Helmond	Cees Bethlehem *
Leeuwarden	Marga Waanders *
Rotterdam	Marc Harbers
Tilburg	Hans Janssen *
Zoetermeer	Bé Emmens

De leden van Stedenlink per 31-12-2007.

De verantwoordelijke wethouders vormen samen het algemeen bestuur. De * gemarkeerde wethouders vormen het dagelijks bestuur. Voorzitter is Hans Janssen uit Tilburg.

De activiteiten van Stedenlink worden uitgevoerd door wethouders en ambtenaren van de twaalf deelnemende gemeenten. Deze gemeenten betalen ook samen de kosten.

Bij het 5-jarig bestaan van Stedenlink, eind 2006, is de organisatie aangepast. De eerste jaren golden vooral als een ontwikkelfase, waarbij Stedenlink werd geassisteerd door bureau Kennisland. Omdat Stedenlink inmiddels een heldere positie en organisatie heeft, worden alle werkzaamheden nu door de deelnemende gemeenten uitgevoerd. Om dat mogelijk te maken werd het dagelijks bestuur uitgebreid van 3 naar 5 leden. Daarnaast stelde Stedenlink een ambtelijke kopgroep in, die het dagelijks bestuur ondersteunt en die uitvoerende taken heeft.

Er zijn vier bestuurlijke portefeuilles ingesteld, namelijk:

- coördinatie en communicatie (Deventer);
- kennis delen (Tilburg en Enschede);
- binnenlandse zaken/nationaal netwerk en lobby (Enschede en Helmond);
- buitenlandse zaken/Europees netwerk en lobby (Leeuwarden en Helmond);

De werkzaamheden worden jaarlijks opgenomen in een werkplan.

Coördinatie en communicatie

Stedenlink werkt aan het uitdragen van haar boodschap en het positief beïnvloeden van de besluitvorming. Er zijn in dat kader verschillende communicatie-uitingen. Zo brengt Stedenlink regelmatig interne en externe nieuwsbrieven uit. In de interne nieuwsbrief ligt de nadruk op het informeren van de Stedenlink-partners. Er is bijvoorbeeld aandacht voor de activiteiten in andere steden en voor de resultaten van de lobby-activiteiten. De externe nieuwsbrief dient een breder doel, zoals stimuleren dat besluiten worden genomen die aansluiten bij de doelen van Stedenlink. Deze nieuwsbrief bevat algemeen nieuws over breedband en ICT op zowel landelijk als Europees niveau, maar ook actuele informatie over de projecten in de verschillende Stedenlink-gemeenten. Men kan zich voor de externe nieuwsbrief aanmelden op de Stedenlink website (www.stedenlink.nl).

Om geïnteresseerden snel en goed te informeren over Stedenlink, is er in 2007 een filmpje gemaakt. Daarin wordt in minder dan 5 minuten uitgelegd wat het nut is van een open glasvezelnetwerk. Stedenlink gemeenten kunnen het filmpje eenvoudig gebruiken en verspreiden. Het is te zien op de Stedenlink website.

Op 6 en 7 december nam Stedenlink deel aan de VNG Gemeentebeurs. In een eigen stand werd aandacht gevraagd voor de campagne Open Net Works. Daarnaast legden Stedenlink-vertegenwoordigers uit wat ICT in de samenleving kan betekenen en welke rol gemeenten daarin kunnen spelen. Een aantal steden zal als vervolg op de kennismaking op de beurs mogelijk toetreden als partner. Stedenlink plaatste bovendien een pagina in de beurskrant en kwam zo met zijn boodschap Open Net Works onder de aandacht bij de 45.000 lezers van Binnenlands Bestuur, het vakblad voor de lagere overheden.

Een van de taken van de coördinerende medewerkers is het actief volgen van ontwikkelingen. In 2007 werd bijvoorbeeld het regeerakkoord geanalyseerd, met onder andere als conclusie dat daarin een integrale visie op 'ICT en samenleving' ontbreekt.

Het merendeel van de activiteiten van Stedenlink wordt uitgevoerd door de ambtenaren van de deelnemende gemeenten. Soms biedt het echter meerwaarde om externe expertise in te schakelen. In dat kader is in 2007 opdracht verleend voor een onderzoek naar contracten bij glasvezelinitiatieven en het definiëren van het begrip 'open netwerken'. Het rapport is in 2008 opgeleverd.

Kennis delen

Kennis delen is een belangrijke doelstelling van Stedenlink. Daaraan bestaat grote behoefte. Zowel de wethouders als ambtenaren hebben binnen hun gemeente in het algemeen soloposities op het gebied van ICT. Stedenlink biedt ze de mogelijkheid om op een veilige manier informatie uit te wisselen, te filosoferen en te brainstormen. De kennisuitwisseling wordt onder andere gestimuleerd door regelmatige vergaderingen met 'een rondje langs de steden' als vast agendapunt. De wethouders zien elkaar twee keer per jaar tijdens een bestuurlijk overleg; de ambtenaren komen tweemaandelijks bij elkaar en de ambtelijke kerngroep elke maand. Ze nemen lopende zaken door, bespreken wat er speelt in breedbandland en wisselen 'pareltjes' uit. Soms in een fysieke vergadering, soms in een virtuele vergadering. Daarnaast zijn er veel informele onderlinge contacten. In dat kader worden ook gezamenlijke projecten uitgevoerd. Deventer en Enschede werken bijvoorbeeld samen in het project Schoolglas. En Amsterdam en (oud-partner) Almere doen dat op het gebied van telewerken.

Binnenlandse zaken

In Stedenlink bundelen 12 gemeenten hun krachten. Daardoor zijn ze veel beter dan individueel in staat om onderwerpen landelijk op de agenda te krijgen. Maar ook om te stimuleren dat besluiten worden genomen die de ontwikkeling van ICT in de stedelijke samenleving ten goede komen. De mogelijkheden voor deze 'lobby' zijn in 2007 verkend in een intern rapport. Daarin is vastgelegd welke middelen kunnen worden ingezet, zoals het publiceren in de media en het benutten van het lobby-netwerk van lokale politici en ambtenaren.

Netwerken zijn sterker naarmate ze meer verbindingen hebben. Stedenlink publiceerde in 2006 over de kansen en belemmeringen van breedband over de stadsgrenzen. Dit Stedenlink initiatief leidde in december 2006 tot een conferentie in Amsterdam, waarbij naast overheden ook operators en andere (technologisch) betrokkenen bij dataverkeer werden uitgenodigd. Er kwamen zo'n 150 tot 200 belangstellenden. Op de conferentie werd de basis gelegd voor het in 2007 opgerichte BreedNed. Deze stichting biedt een onafhankelijk landelijk platform voor zowel de overheid als marktpartijen. BreedNed zoekt naar oplossingen voor technische, organisatorische, juridische en administratieve knelpunten bij het koppelen van digitale netwerken. Het ministerie van Economische Zaken verleende een subsidie van € 220.000 om de organisatie op de bouwen en het proces te begeleiden. Ook de andere bij BreedNed aangesloten partijen leveren een bijdrage. Innovatief ondernemer Roel Pieper is voorzitter van BreedNed.

Zie www.breedned.nl.

Buitenlandse zaken

Veel besluiten worden Europees genomen. Zo diende de Europese Commissie in 2007 voorstellen in voor een nieuwe telecomregelgeving. De strekking is dat mededingingsautoriteiten telecombedrijven moeten kunnen dwingen om netwerk en dienstverlening te scheiden. De commissie wil ook een pan-Europese telecomwaakhond in het leven roepen, waarin de 27 nationale instanties zijn verenigd.

Vanwege het belang van Europa, is Stedenlink sinds 2005 lid van Eurocities: het samenwerkingsverband op het gebied van ICT en breedband van ruim 130 steden in meer dan 30 Europese landen. In Eurocities-verband kwam het 'Broadband Manifesto' tot stand, op basis van een model dat door Stedenlink werd ontwikkeld.

Internationale samenwerking is er ook op kleinere schaal, in de vorm van een jaarlijkse meerdaagse studiereis van de Stedenlink-wethouders en ambtenaren. De reis heeft meerdere doelen. In de eerste plaats hebben de deelnemers de mogelijkheid om onderling 'te sparren' en aan het groepsgevoel te werken. Daarmee krijgt de samenwerking regelmatig een nieuwe impuls. Ook levert de reis ideeën op, die in Nederland kunnen worden toegepast. En regelmatig blijkt dat de Stedenlink-gemeenten het niet zo gek doen en op de goede weg zijn. In 2007 werd Berlijn bezocht. In het uitgebreide verslag (in te zien op www.stedenlink.nl) komt onder andere tot uitdrukking dat men daar ver is op het gebied van ICT en veiligheid. Door maatregelen te treffen tegen de kwetsbare situatie dat door één kabel alle communicatie een gebouw binnen gaat. Opvallend is verder dat men erg ver is met mobiele overheidsdiensten. Ambtenaren komen desgewenst met een mobiele (digitale) balie bij de inwoners langs. Het bezoek heeft ook geleid tot samenwerking met het gerenommeerde technologieontwikkelingscentrum het Fraunhofer Instituut rond de 'Open Net Works'-gedachte van Stedenlink.

2008

Stedenlink neemt in haar werkplannen meetbare doelen op en monitort regelmatig de voortgang. Op basis van de doorlichting van het plan voor 2007 is een werkplan 2008 opgesteld. Dit laat in grote lijnen een voortzetting van de lopende activiteiten zien.

De campagne **'Open Net Works'** houdt prominente aandacht, want Stedenlink vindt het ontwikkelen van open netwerken essentieel. De kernpunten daarvan zijn:

- Ruim baan voor breedbanddiensten: open het netwerk
- Zorg voor open netwerken en verbind ze onderling
- Maak een scheiding tussen infrastructuur en diensten.

Samengevat: **Open Net Works!**

Stedenlink

Colofon

Projectbureau Stedenlink

p.a. Gemeente Deventer,

Postbus 5000,

7400 GC Deventer.

Telefoon 0570-694240

mail: info@stedenlink.nl

www.stedenlink.nl

